

Vattenagam

Physignathus cocincinus

Ursprung

Vattenagamen, som kommer ifrån Asien (Södra Kina, Sydöstra Asien, Östra Thailand, Malaysia, Kambodja, Vietnam) är en dagaktiv ödla som ofta tillbringar sin tid i träd nära vattendrag. Där ligger den och solar på trädgrenar som når ut över vattnet. Blir den skrämmd hoppar den ner i vattnet då den kan både dyka och simma. Under natten lägger de sig ofta i klippskrevor eller jordhålor.

Vattenagamen kan bli upp emot 90 cm lång inklusive svans och är oftast klargrön i färgen. Utseendet påminner något om en liten leguan, men de skiljer sig lite i utseendet samt att vattenagamen blir mindre och något lugnare i temperamentet än leguanen. En vattenagam brukar bli mellan 10-15 år, men enstaka exemplar ännu äldre. Hanen är något kraftigare byggd och längre än honan. Kammen/taggarna längs nacke och rygg är längre hos hanen. Vattenagamen trivs bäst om den lever ensam, men vill man absolut ha flera ödlor i samma terrarium så kan ibland en hane leva med en eller flera honor.

Skötsel och hantering

Det är väldigt viktigt att terrariet håller en god hygien. Titta därför igenom terrariet dagligen, så att det inte finns någon avföring, urin eller gamla matrester i terrariet. Plocka i så fall bort det direkt. Alla föremål som är nersmutsade med avföring eller urin så snart som möjligt rengöras eller bytas ut. Underlaget i terrariet bör successivt bytas ut så att det hela tiden hålls fräscht. Inredning och mat- samt vattensålar ska rengöras minst en gång i månaden och hela terrariet ett par gånger om året. Många bakterie- och svampinfektioner drabbar reptiler i fångenskap på grund av för fuktig och smutsig omgivning. När man fått hem sin vattenagam ska man först låta den lära känna det nya terrariet och efter några dagar börja plocka lite försiktigt med den. Ha den ute kortare stunder, varje dag. Ödlor lyfts under magen. Man kan även fatta dem genom att lägga en hand runt svansroten medan kroppen och huvudet fixeras med andra handen.

Terrarium

Vattenagamen behöver ett stort terrarium där den kan klättra mycket och ha en stor vattenbehållare att simma i. Vattendjupet ska helst vara 20-30 cm och hålla en temperatur på ca 25 grader. I djurskyddsföreskrifterna står det vilken yta ödlor minst behöver ha att röra sig på för att må bra. Utrymmet får gärna vara större men aldrig mindre än måtten i tabellen på nästa sida. Eventuella hyllplan räknas inte in i ytan.

Utrymmen för trädlevande och klipplevande ödlor				
Ödlans längd från nosspets till svansspets	Minsta tillåtna yta	Minsta yta per orm vid grupphållning	Minsta yta per köns mogen ödla vid grupphållning	Minsta höjd
Upp till 15 cm	0,06 m ²	0,0075 m ²	0,03 m ²	0,25 m
16-20 cm	0,12 m ²	0,015 m ²	0,06 m ²	0,35 m
21-30 cm	0,25 m ²	0,03 m ²	0,12 m ²	0,5 m
31-40 cm	0,5 m ²	0,06 m ²	0,25 m ²	0,7 m
41-50 cm	0,81 m ²	0,15 m ²	0,4 m ²	0,9 m
51-75 cm	1,5 m ²	0,3 m ²	0,75 m ²	1,2 m
76-100 cm	2,1 m ²	0,5 m ²	1,0 m ²	1,4 m
101-125 cm	2,5 m ²	1,25 m ²	1,25 m ²	1,6 m
126-150 cm	3,0 m ²	1,5 m ²	1,25 m ²	1,7 m
151-200 cm	4,0 m ²	2,0 m ²	2,0 m ²	1,8 m

Inredning: Man bör försöka efterlikna ödlans naturliga miljö så mycket som möjligt. Vattenagamen gillar att klättra och därför bör terrariet inredas med mycket grenar och hyllor. Det bör finnas ett gömställe i både terrariets varma och kala ände där ödlan dra sig undan.

Temperatur och ljus: Lufttemperaturen bör ligga mellan 28-32 grader dagtid och sjunka ner till 23-27 grader nattetid. Under dagen ska det även finnas tillgång till en "solplats" som håller cirka 35 grader, där ödlan kan värma sig. Den här platsen kan gärna vara högt placerat i terrariet eftersom vattenagamen i naturen söker din värme ovanifrån. Över den här platsen bör även ett lysrör med UV-ljus placeras. UV-ljuset ökar välbefinnandet och minskar risken för brist på D-vitamin, som i sin tur kan leda till kalkbrist. Tänk på att UV-strålningen avtar snabbt från röret och att detta därför bör bytas ut minst en gång per år. Oftast behövs flera olika värmekällor kombineras för att skapa rätt förhållanden för vattenagamen, såsom lysrör, spotlights och keramiska värmelampor (som inte avger något ljus). En ödla som vistas i ett för kallt terrarium kan inte tillgodogöra sig inte i näringen i maten och växer oftast inte som den ska. Belysningen bör vara tänd cirka 12 timmar per dag. Under natten ska ingen vanlig belysning vara tänd, men en värmelampa med blått eller rött sken kan användas för att ge. Tänk på att skydda värme- eller ljuskällor så att ödlan inte kan komma åt och bränna sig på dem.

Luffuktighet: Luffuktigheten bör ligga mellan 60-90%. Det kan vara svårt att uppnå en sådan hög fuktighet i vår torra inomhusluft och därför krävs ofta flera fuktkällor, såsom en stor vattenbassäng för agamen att bada i och något sprinklersystem som ger en tunn dimma i terrariet. Man kan även använda sig av en luffuktare och rikligt med gröna växter i terrariet samt att spraya terrariet med vatten några gånger per dag. En för låg luffuktighet leder till uttorkning av djuret som i sin tur bland annat kan utveckla njursjukdomar hos ödlan.

Bottensubstrat: En blandning av sand och jord är ett naturligt underlag för vattenagamen. Reptilbark och torv är också bra bottensubstrat.

Ömsning

Reptiler ömsar skinn allt eftersom de växer och hos unga djur byts det oftare än hos äldre. Vattenagamen ömsar inte skinnet i ett helt stycke som ormen, utan ömsar lite i taget.

Utfodring

Vattenagamen är främst en insektsätare. Det är viktigt att försöka variera kosten och man kan bland annat utfodra med syrsor, kackerlackor, sniglar, gräshoppor, småfisk, skalbaggar och små gnagare. Mjölmask och zoophobas är ett bra fettillskott, men bör inte ges för ofta. Som tumregel ska bytesdjuret inte vara större än 2/3 av huvudets längd respektive bredd. Precis innan insekterna ska användas som foder ska de pudras in med ett fosforritt kalktillskott, helst kalciumkarbonat. En gång i veckan ska de även pudras med vitaminpreparat. Att erbjuda frukt och grönt som strimlad morot och grönsallad (inte isbergssallad, utan salladssorter med mörka blad) skadar inte, men det är inte alla vattenagamer som äter detta. Vattenagamen brukar ära mer och mer grönsaker och frukt med ökad ålder och även detta ska pudras med kalktillskott.

Sjukdomar

Kroniska sår på näsan. Det vanligaste besväret med vattenagamer är sår på nosen som inte vill läka. Ibland blir såret så djupgående att huden på nosen försvinner så att käkbenet blottas. Detta kan orsaka att en allvarlig infektion sprids vidare till inre organ och övriga skelettet. Orsaken till det här problemet är att vattenagamer saknar förmåga att se glasrutorna i terrariet. Ytliga skrubbsår kan uppstå när de stöter i glaset och om det här upprepas kan det förvärras. Behandlingen brukar oftast vara en kombination av antibiotika samt behandling med sårrengöring och antibiotikasalva. Man kan försöka förebygga problemet genom att använda solfilm på de delar av terrarieglaset som ödlan kommer åt eller att sätta upp mörk tejp här och var på glaset.

Värpnöd är ett rätt vanligt förekommande problem som innebär att honan inte klarar av att lägga sina ägg. Orsaken kan vara kalkbrist, vilket bidrar till muskelsvaghet. Brist på bra ägglägningsplatser är också en vanlig orsak till värpnöd. Behandlingen varierar från förbättrad skötsel och utfodring till medicinsk behandling samt operation.

Benskörhet (metabolic bone disease) orsakar oftast på grund av kalkbrist i maten, till exempel opudrade insekter samt avsaknad av UV-ljus. Det spelar ingen roll hur mycket kalk man pudrar på maten om ödlan inte har tillgång till UV-ljus. Minskad aptit, förstoppning, muskeldarrningar i benen, nedsatt tillväxt, brutna ben, krokig rygg och bakbensförslamning är några av de symptom som kan uppstå vid benskörhet. Ödlan brukar även bli allmänt svag i muskulaturen och i vissa fall orkar den inte ens resa upp kroppen från underlaget.